

Salgó Judit fordítása:

„Lepoto,
sađ shvataš
moju zadiviljenost,
prodaću dušu
i krv, da im ne bude
povratka,
kao ni izvoru,
u zalog ih dajem tvom zakonu.”

A fordító tévedése, hogy az *érted* szót, amely itt névmás (*teérted* jelentésben) úgy fordította, mintha ige lenne, azt a logikátlanságot eredményezte, hogy a költő lelkét és vérért el is adja és zálogba is adja. Ez pedig nem lehetséges, legalábbis egyidejűleg nem, és ebben a sorrendben semmiképpen sem. (Előbb eladni, azután zálogba adni!) Az eredetiben nem is ez áll, hiszen ott az *eladom* csak a lélekre, a *zálogba adom* pedig csak a vérre vonatkozik. A helyes fordítás így lenne:

„Lepoto,
sada za tebe,
da bih tako mogao da ti se divim,
dušu svoju prodajem, a
krv svoju, da ne bude ni puta
nazad,
poput izvora,
tvom zakonu u zalog dajem.”

Vickó Árpád átültetései Böndör Pál kötetében a helyenkénti árnyalatnyi különbségektől eltekintve sikereseznek mondhatóak. Ilyen elhibázott árnyalat például a *hűvös* szónak *hladovit*-ra való fordítása több versben is. *Hladovit* elsősorban *aranyakos*-t jelent; ahol mi azt mondjuk: *hűvös*, ott a szerb nyelvben a *svež* szóval találkozunk. Így például a *Szöveggyűjtemény* című költemény első sora: „Egy hűvös tavaszi napon” Vickó fordításában „Jednog hladovitog prolećnog dana”. Helyesebben: Jednog svežeg prolećnog dana. Ugyanúgy a *Szigorúan bizalmas* című vers utolsó szavai: „Borospincék hűvöse”. Vickó fordításában „Hladovina vinskih podruma”. Helyesebb lenne: Svežina vinskih podruma. Vickó Árpád fordításaival kapcsolatban még csak annyit, hogy amennyiben egy fogalomra megvan az eredeti, általánosan ismert szerbhörvát szó, akkor azt kellene használni, és nem idegen eredetű kifejezést. Tehát *Kolekcija tekstova* helyett *Zbirka tekstova*, *retorika* helyett *beseda* stb.

KENYERES KOVÁCS MARTA

„AMIRŐL ÁLMODOM ÉS AMI TÖRTÉNIK VELEM”

BRASNYÓ ISTVÁN: *Alom*.

Forum, Újvidék, 1978.

Amiről álmodom és ami történik velem Ivo Andrić egyik költeményének címe, de bátran jellemezhetnénk ezzel a mondattal Brasnyó István gyermekverskötetét, az *Almot* is.

Álmok és történetek. Álomba, látomásba forduló esemény-szikrák, valóságos „történetekbe” torkolló álmok. S mindenütt ott világlik a szeretet aranyfényű szövőtetke. Anak a gyermeknek szeretete, aki mindezt végigéli, végigálmodja; de a táj legapróbb elemének szeretete is. Ebben a szelíd fényű ragyogásban minden megszépül, átlényegül, megigézódik, mint a Puck és Oberon jár-

ta erdőben. Csak épp a játékos csalafintaság, a poén fintora vagy bukfence, a tréfa tarka kárpítja hiányzik. Mondjuk így: „hiányzik”? Inkább: nem ennek a költészetnek sajátja.

Valami súlytalan lebegést érzékelünk e versnek olvastán, mint mikor a nemes gázzal telt ballon a meleg levegő áramlatában fölfelé emelkedik. Egy olyan lélek megnyilatkozásait olvashatjuk itt, amelyet át- meg átjár a vidék varázsa. Ahogy a festő Odilon Redon egyszer pár napra szobájába zárkózott, hogy a tárgyak lelkét megismerje, ilyen lélekre es-

küszö megfigyelőnek látszik Brasnó István is Vajdaság nagy, zöld szobájában: „Egyszerre csak sötét / és girbe-gurba / nyomot ír egy tar ág / a vízbe hullva;” (A *Csík torkolata a Tiszán*) „És beláthatom az egész pusztaságot / a határköröl, amin egy vércse állott, / s most hangtalan röpköd odafenn kerengve / széttárt szárnyakkal, mint / az országút keresztje.” (A *keresztúton, hol éjfélkor átmege a boszorkány*) „Lenn krumpliszsákok vannak, / és zöldség bújjik mélyen a homokba, / akárcsak jókora gyíkok, / sűrűn egymásba fonódva.” (Magamban vagyok *itthon*)

Micsoda idegszálakban őrzött néhai meglátások, emlékek, tapasztalatok ezek. A természetrajongás szinte távol-keleti áhítata. A csöndes, halálnyugodt szemlélőnek tárja csak így fel titkait a táj, annak, aki még a fű növéstét is hallja, s könnybe lábad a szeme egy halott cinke látán. S azt is tudja, hogy a fácán kurrog, a gyöngytyúk tukácsol, a szárcsa vakog, a kotlás rikácsol. Nevezz néven, s megmondom titkom. Ime így áll Brasnó a rejtélyeket feszítő varázsigeikkel.

Ha időtleneknek akarjuk nevezni az *Alom* verseit, itt-ott ránk cáfol egy-egy szó, egy-egy részlet. Körmöst kap a gyerek a tanító bácsitól, mert koromból bajuszt festett magának; kultivátort használnak a földeken... Hova tartoznak ezek a versek? Helyezkötődésük világos, időbeni hovatartozásuk pedig a múlt és a jelen, vagy az örökérvényűség végtelenje.

A kötetben alig találmi egyszavas címet, mind csupa dallamindító egészmondatosok: *Jó lenne, ha rám biznák a lovat, A felhők alkonyatkor oly szépen vöröslenek, A déli szélben tovaszáll egy csillag, Hoznak új ruhát és cifra könyveket, A tűzhely fölött körbe száll a papírkigyó...*

Előbbi gyűjteményekből származó ismerősökre is akadunk. Ilyen például *A kovácshoz járok újabban látogatóba* című. Ezek arra engednek következtetni, hogy az író saját kezű válogatásával számolhatunk, amely a korábbi termést is átprésztáta.

A verszene is oly nyugodt, oly természetes, mintha — a rimek elle-

nére — az elmélkedéssel, az egyszerű, tiszta beszéddel volna rokon. De az is meglehet, hogy valaki munka közben, vagy hazafelé ballagtában füttyörészik: „De most boszorkányfű hajt a fák tövében, / és aki messzi földeken jár, / hosszú botot szorít a kezében, / és fényes kardot visel az övében, / míg lábál egyre át a messzeségen, / oly elszántam, akár a mesében.” (Az *éjszakában minden titokzatos*)

Az illusztrációk nem Fehér Ferenc *kiskirályát* hozzák, pedig a kötet hőse közelebb áll hozzá, mint ehhez a városból falura látogató, divatosan kiöltözött, félhosszú hajjú, kis fajankóhoz. Nem elfogadható érv, hogy manapság falun is hordanak ilyeneket. Milyen hetyke még a fedőlapon is! A rajzok ábrázolta kislány egyszerűen nem a versekből lépett ki. Még a színek sem alkalmasok. Dölyfösen végigharsonázzák a kötetet, s a versek hangulatokból, megérzésekből, illatokból szótt finom pókfonalait cafattá tépik. Igen, ilyen hálószerű tollrajzok kellett volna ide. Nem robbanó színek, amelyek használata a gyermekkönyv-illusztrációk újabb divatának látszik, és amelynek gondolkodás nélkül hódol Faragó Aranka is.

Mit ejtenék a tetszés kosarába, ha ilyen lenne? A harmincnégy vers közül ezeket: *Nem hiszem el, hogy egy csillagon élek; Jó lenne, ha rám biznák a lovat; Éste; Kinyitjuk az őszi ablakot; Hóesésben.* Ime az utolsó, kedvcsinálónak, teljes egészében:

*A hóesésbe nézek,
az ágon ring a fészek —
senki nem jár erre,
ki tudná: hová, merre;
és itt a téli álom,
a helyem nem találom...
Ha lámpát gyújtunk este,
tündért látunk benne:
szétszalad a ház nép,
és jön egy fehér árnyék —
az ablakon virágok,
kinn madár kiáltott;
s ahogy odanézek,
még mindig ring a fészek.*

Ők tündért látnak, én a tengert érzem ebben a kéken csorranó cseppben.

VIRAG ÁGNES